

Broj 127. srpanj, 2020.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

Izdavač:
Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: **Viktorija Barišić, Luca Koroman, fra Zoran Mandić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Stipo Karajica, fra Stipo Marčinković**

Glavni urednik: **Fra Zoran Mandić**
Tehnička obrada: **Viktorija Barišić**

Tiraž: 300 primjeraka
Tiska: "JU Centar za kulturu, sport i informiranje" Kotor Varoš
CIJENA: 2 KM

Biti sretan

Idi mirno i opušteno kroz buku i užurbanost i budi svjestan mira što ga u sebi može nositi tišina. Budi dokle god je to moguće bez goleme žrtve, u prijateljskim odnosima sa svim ljudima. Iskazuj svoju istinu mirno i jasno i slušaj što drugi govore... i oni imaju svoju priču. Kloni se bučnih i agresivnih ljudi, oni su muka i teret za duh... Raduj se svojim vlastitim ostvarenjima, kao i svojim planovima...

Neka te loše stvari ne učine slijepim spram čestitosti koja postoji u jednakoj mjeri. Mnogi ljudi teže visokim idealima, posvudaje život pun herojstva.

Iz stare crkve sv. Pavla, Baltimore

Iz župnih matica

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA KOTOR VAROŠ u 2019. godini

Krštenih: 2
Vjenčanih: 1
Umrlih: 14
Krizmanih: 2

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA SOKOLINE u 2019. godini

Krštenih: -
Vjenčanih: -
Umrlih: -

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA VRBANJCI u 2019. godini

Krštenih: -
Vjenčanih: -
Umrlih: 3 (žrtve rata iz 1992. godine)
Krizmani: 2

VIJESTI

Prodaja božićnih kolača

Prvi puta smo organizirali prodaju božićnih kolača 2011. godine. I eto tako, već devet godina naše žene podupiru tu akciju, pa svake godine za Uskrs i Božić organiziramo prodaju kolača. Nekada nas je manje, nekada više, ali ne odustajemo.

Važno je reći da nismo samo mi donirale potrebitima, već je uključen svatko tko je kupio kolač s našeg štanda. Ovakvim akcijama dobijemo još veću snagu i poticaj, pa možemo učiniti i više i bolje za sve nas. Ova zamisao nam je došlo spontano a vjerujemo da će još biti ovakvih ideja i konkretnih akcija. Naše župe i naši župljani - vjernici su posebni i uvijek spremni za nove izazove.

Zato od srca zahvaljujemo svima koji su posjetili štand, kupili kolače i koji će omogućiti da se ova divna akcija nastavi. Novac od 530,00 KM donirali smo u župni Caritas za potrebe najsiromašnijih u našim župama.

Posebno hvala našim ženama, koje su ispekle kolače, na njihovoj velikodušnosti i trudu!

Viki

Božićna akcija

Svake godine upoznajemo vas s akcijama u našoj župi. Unazad nekoliko godina sami župljani smisljavaju i planiraju kako pomoći najpotrebitije u kotorvaroškom kraju. Ovim pokazuju svoju nesebičnost i brigu za druge. Više puta smo pisali o mladima iz Welsa i njihovim prijateljima iz Austrije

i Njemačke koji se organiziraju i skupljaju novac kako bi pomogli potrebite u našem kraju. Unazad nekoliko godina njima, svojim novčanim darom pomaže i organizacija „Prijatelji malenih“. Ove godine pomogli su sa 300 eura. Mladi na čelu sa Zlajom, Željom, Mirjanom i drugima obišli su

naše usamljene i potrebite, te su ih obradovali paketima hrane, novcem kao i ljubaznošću.

Ovo je prekrasan vid ljubavi i solidarnosti koju pružaju za vrijeme velikih blagdana. Lako je dati onome tko ima čime uzvratiti, ali treba imati osjećaja i srca – ljubavi prema onima koji su daleko, a ipak su u potrebi.

Ove godine je i tvrtka SIM Tehnik iz Kotor Varoša pomogla pet obitelji. Caritas banjalučke biskupije također je pomogao najpotrebitije u župi paketima hrane.

Napominjemo da je još mnogo vjernika pomoglo potrebitima ne želeći da im spominjemo imena.

Ovakve akcije od srca pozdravljamo i želimo da im Gospodin za njihovu velikodušnost i dobrotu plati obiljem svoje milosti i blagoslova i neka ih radost Božića prati kroz čitav njihov život.

Viki

Zaštiti sebe i druge

U okviru projekta „Poštujmo žene iz ruralnih područja“, kojega financira Europska unija, a provodi Caritas biskupije Banja Luka, u partnerstvu s Caritasom Austrije, održana je još jedna u nizu radionica na području Kotor Varoša. Ovoga puta, tema radionice je bila „Zaštiti sebe i druge“. U prvom dijelu radionice, kroz „igru uloga“, svaka sudionica je dobila zadatak da objasni kako bi se ponašala u zadatoj situaciji i ulozi. Ispitanice su se, zapravo, trebale stave u ulogu žene koja je žrtva obiteljskog nasilja, kao i u ulogu bliskih osoba žrtve ili bliskih osoba nasilnika,

te obrazložiti kako bi postupile u danoj situaciji. Kroz razgovor je izведен zaključak da istu situaciju možemo različito promatrati, ali da za nasilje ne može postojati opravdanje.

U drugom dijelu je bilo govora o tehnikama zaštite mentalnog zdravlja i psihološkim metodama za borbu sa stresom.

Radionica je nastavljena kreativnim djelom. Ovom prilikom sudionice su upoznate s tehnikama izrade nakita. Svaka od sudionica je imala priliku napraviti nakit sebi ili dragim osobama.

Sladana i Marija

Božićni blagoslov obitelji

Jedna od bitnih odlika Božića jest susret. Prvo to je onaj jedinstveni susret Boga i čovjeka u vremenu i prostoru. Božić je veliki obiteljski blagdan. Ako ikada; o Božiću se obitelji pokušavaju okupiti na zajednički objed. Božićno vrijeme jest i posebna prigoda da se svećenici susretnu sa svojim župljanima. Osim na misnim slavlјima svećenici se susreću s vjernicima posjećujući ih u njihovim domovima. Tako su i naši svećenici posjetili naše župljane u Kotor Varošu, Vrbanjcima i Sokolinama. Na Stipandan su blagoslivljeni obitelji u župi Vrbanjci a u Kotor Varošu posjet obiteljima je bio od Mladenaca do Stare godine. Zajedno se molilo zazivajući Božji blagoslov na naše domove, naše obitelji. Zahvala svima koji su prilikom blagoslova obitelji dali svoj dar prema mogućnostima.

Ukupno, u župi Kotor Varoš, blagoslovili smo 158 obitelji sa 329 člana a u župi Vrbanjci 34 obitelji sa 83 člana. U župi Sokoline blagoslovili smo jednu obitelj. Brojke jesu porazne, ali ...

Nadam se da ćemo se i ubuduće češće i u većem broju susretati u našem kraju i u našim domovima.

Viki

Svijećnica i Sveti Blaž

U nedjelju 02.02.2020. godine obilježili smo blagdan Prikazanja Gospodinova, Svijećnicu ili Kalandoru, a slavi se 40 dana nakon Božića. U povodu tog blagdana u svim se crkvama slave svete mise i blagoslivljuju svijeće. Vjernici u crkvu donose svijeće na blagoslov. Pored svijeća vjernici donose i jabuke, peciva i drugo što žele blagosloviti.

U obitelji se ta svijeća pali u različitim prilikama: na velike blagdane, u vrijeme oluje i grmljavine, stavlja se i u ruku umirućemu kao ohrabrenje i znak nade u vječni život, ali se pali i u drugim situacijama.

Na Svijećnicu smo imali i blagoslov grla u narodu poznato kao "grličanje". Kako je bila nedjelja i dosta vjernika taj dan župnik je obavio i grličanje – obred koji je vezan uz sv. Blaža.

Na dan samog sv. Blaža 03.02. u crkvi smo imali svetu misu gdje je obavljen i obred "grličanja". Svake godine po svim crkvama vrši se blagoslov grla, po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika. Svećenik s dvjema svijećama pristupi vjerniku i moli: "Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobođio te Bog od bolesti grla i od svakoga drugoga zla!" Taj je blagoslov takozvana blagoslovina naše Crkve. On se temelji na prastaroj predaji po kojoj je sv. Blaž svojim blagoslovom spasio dječaka kojem je u grlu zapela riblja kost. Kod blagoslovā Crkva moli Božju pomoći u raznim potrebama, a po zaslugama Isusa Krista i zagovoru svetaca.

Viki

Radovi na sanaciji i obnovi crkve sv. Leopolda

Već smo pisali i pričali o propadanju zavjetne crkve sv. Leopolda u Zabrdju. Zahvaljujući vjernicima kotorvaroške kotline i Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije Banja Luka uspjeli smo sanirati crkvu. Crkva smo popravljali iznutra i vani. Naime, promijenili smo komplet vanjsku i nutarnju stolariju na crkvi i dvorani, zatim skinuli drveni strop kao i drvenu lamperiju s vertikalnih zidova crkve. Na stropu

crkve postavili rigips ploče sa komplet novom elektro-instalacijom i rasvjetom.

Sve vertikalne zidove kao i strop presukli smo odgovarajućom žbukom i okrečili. Uredili smo također dvije prostorije - dvije sakristije (iza oltara crkve) kao i malu dvoranu koja je iza oltara crkve. Što se tiče vanjskih radova popravili smo limeni krov koji je na nekoliko mjesta prokišnjavao, zatim postavili novu limenu vertikalnu za odvod kišnice. Uredili smo komplet toranj i prebojili ga vodootpornom bojom a vanjske zidove crkve obložili stiroporom debljine 5 cm. Jedan bočni ulaz u crkvu koji je bio prije od kamenih stepenica preuredili smo kao rampu za invalide (prema preporuci građevinskih propisa Europske unije kao i preporuci naših biskupa da bi invalidi u kolicima ili sa štakama lakše mogli ući u crkvu).

Sada je crkva sv. Leopolda Bogdana Mandića u mjestu Zabrdje potpuno unutra i izvana uređena zahvaljujući i Vašim sredstvima i namjera nam je ako Bog da u budućem vremenu budemo li u finansijskoj mogućnosti urediti i samo dvorište kao i zaštiti betonsku ogradu oko crkve.

Fra Zoran Mandić

Mise na grobljima

U subotu 23.05.2020. godine sudjelovali smo u obredima blagoslova polja na groblju Luke u Vrbanjcima i groblju sv. Marko u Čepku. U Vrbanjcima blagoslov polja i svetu misu predvodio je župnik fra Zoran Mandić a na groblju Čepak fra Pero Karajica uz koncelebraciju fra Zorana Mandića.

Na misama, na grobljima, molilo se za blagoslov polja, imovine i ljudskoga rada, kao i to da nas Gospodin očuva od svih zala koja nas mogu zadesiti. U vrijeme blagoslova mole se litanije Svih Svetih. Svećenik s narodom zaustavlja se na četiri postaje te moli blagoslovne molitve okrećući se na četiri strane svijeta. Naravno, Božjem milosrđu preporučili smo i sve naše pokojne čija su tijela pokopana na ovima grobljima.

Na groblju sv. Jurja u Slatini i na Rokovskom groblju svete mise i blagoslov polja

bili su 30.5.2020. Kako je ovo, na neki način još i vrijeme izolacije na grobljima je bio prisutan nevelik broj vjernika. Vjernici su pomalo počeli pristizati iz Hrvatske i susjednih zemalja. Nadajmo se da će ovom "zlu" (borbi s korona virusom) doći kraj i da će nam uskoro doći i naši dragi koji ne žive u Bosni i Hercegovini.

Viki

Pepelnica

Pepelnica ili Čista srijeda je dan kojim počinje korizma (četrdesetodnevica), odnosno vrijeme od 40 dana (ne računajući nedjelje) posebnog oblika pokorničke priprave za proslavu Kristova vazmenoga otajstva.

Pepelnica tako svojom simbolikom poziva na opće obraćenje i promjenu ponašanja, odnosno odbacivanja svega onoga što nas čini manje kršćanima u izvornom smislu i prianjanje uz sve

ono pozitivno što bi trebalo biti istinski identitet svakog kršćanina i cijele Crkve. I sami nazivi – Pepelnica i Čista srijeda – imaju svoju simboliku, koja nas poziva na dublje promišljanje i promjenu srca. Pepelnica tako svoj naziv vuče iz obreda pepeljenja, odnosno tada svećenik vjernike posipa pepelom po glavi ili im, već prema običajima kraja, pepelom pravi znak križa na čelu, i pri tome izgovara riječi: "Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti".

U svojim korizmenim porukama katolički biskupi diljem svijeta pozivaju vjernike da u vrijeme priprave za Uskrs više promišljaju svoju vjeru i pripadnost Kristu, učvrste svoju povezanost s Crkvom te da se više posvete svojoj obitelji i ljudima oko sebe, posebice onima kojima je na bilo koji način potrebna pomoć. Vjernici su pozvani novac i drugo što su prikupili u dane posta i nemrsa daruju za dobrotvorne svrhe namijenjene onima koji su u nevolji, a u Zapadnim zemljama uobičajene su i korizmena prikupljanja u tu svrhu. Imali smo svete mise redovito u sve tri crkve s obredom pepeljanja.

Fra Zoran Mandić

Kvatre

U katoličkom kalendaru 2020. za mjesec ožujak na dane 4., 6. i 7. (srijeda, petak i subota), pored imena sveca stoji i riječ KVATRE. Znate li što to znači? „Kvatre ili četverovremena su dani na početku svakoga od četiri godišnja doba, u kojima se Crkva od davnine, prateći ciklus godišnjih doba, posvećuje molitvama, djelima pokore i ljubavi, i to na velike nake Crkve i svijeta“ (hr.wikipedia.org/). Kvatre su „dugo smatrane danima posvećenja četiriju godišnjih doba“, ali pretpostavlja se da „potječu od poljodjelskih svetkovina drevnog Rima“ (Suvremena katolička enciklopedija, Slobodna Dalmacija, 2005.)

Nekada su kvatre, svećenici redovito najavljivali u oglasima na kraju mise. Tako je bilo prije Drugog vatikanskog sabora. Ali, 1969. izmijenjen je crkveni kalendar i KVATRE su stavljene na volju biskupske konferencije. Pošto su označene u kalendaru za 2020., koji je tiskao Katolički tjednik, isto i u kalendaru Svjetla riječi,

znači Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine želi nas, tih dana, pozvati na posebno djelovanje: molitvu te djela pokore i ljubavi.

Ova četiri kvatrena tјedan su u ritmu liturgijske godine i svaki je s osobitom molitvenom nakanom. Proljetne, u prvoj korizmenome tјednu, posvećuju se pokori i obraćenju; ljetne, u tјednu nakon Duhova, u gradovima imaju nakanu za blagoslov ljudskoga rada, a u selima za urod zemlje; jesenske, nakon blagdana Uzvišenja Svetoga Križa (14. rujna), za nakanu imaju molitvu za nova svećenička i redovnička zvanja te za duhovnu izgradnju mlađih i zimske, u tјednu prije 17. prosinca, potiču na kršćansku dobrotvornost i zahvalu Bogu za dobročinstva.

Sjećam se mamine uzrečice: Postim kvatre, ne bojam te se pakle. To je bila mamina teološka mudrost da nas – djecu, nagovori na post u te dane. I danas, iako imam puno godina, kada vidim u kalendaru kvatre, čujem mamin glas i tu njezinu mudru rečenicu. Što vi činite u kvatrene dane?

Luca Koroman

Proslava sv. Leopolda Bogdana Mandića

“Sve su žrtve ništa prema onome što nam je Bog pripravio u vječnosti.“ sv. Leopold Bogdan Mandić

U utorak, 12. svibnja 2020. proslavili smo sv. Leopolda Bogdana Mandića u filijalnoj crkvi u Zabrdju. Misno slavlje predvodio je fra Anto Šimunović uz koncelebraciju fra Zorana Mandića, fra Jure Tokalića i fra Ivica Pavlovića. Na misi su bili: generalni konzul Republike Hrvatske u Banja Luci, g-din Zoran Piličić i načelnik općine Dobretići g-din Ivo Čakarić.

U prigodnoj propovijedi fra Anto je istaknuo lik i djelo sv. Leopolda. Iako tijelom neugledan i odbačen od braće sv. Leopold će postati svetac kojemu će se slijevati mnoštvo ljudi po riječ utjehe i ohrabrenja, od običnih do uglednih, moćnih ljudi onoga vremena. U susretu s njim, ljudi su doživljavali što znači susret s ljubavlju i milosrđem i od njega su odlazili bitno drugačiji.

Nakon svete mise vjernici su se razišli svojim kućama s tugom prisjećajući se dosadašnjih slavljenja kada su ostajali na ručku, druženju gdje se okupljao veliki broj vjernika. Vjernici su znali pristizati iz svih krajeva Hrvatske i Europe. Nažalost ova korona “zabranila je dolazak i okupljanje vjernika”. Molimo zagovor sv. Leopolodu da ova nemila bolest što prije prođe kako bi naši najdraži mogli doći u svoj rodni kraj i obići svoje najmilije.

Viki

Spasovo u Zabrdju i Rujevici

40 dana nakon Uskrsa, dolazi blagdan Uzašašća – Spasovo, koji se posebno slavi u Zabrdju i u Rujevici. Ove godine blagdan je proslavljen 21. svibnja. Svetu misu i blagoslov polja u 11 sati na groblju Zabrdje predvodio je fra Marko Bandalo uz koncelebraciju fra Zorana Mandića, župnika kotorvaroških župa.

Ove nam godine vrijeme nije bilo naklonjeno u smislu okupljanja i dolaska naših župljana, ipak okupilo se oko šezdesetak vjernika. Da se običaj ne bi ukinuo pobrinuo se Ivan Šimunović - Cvićko koji je za sve prisutne osigurao i pripremio ručak.

Nažalost ove godine nije bilo turnira koje na Spasovo tradicionalno organiziraju Zabrci. Isti dan u 9,30 održana je sveta misa i blagoslov polja na groblju Rujevica gdje se okupilo

petnaestak vjernika. Svetu misu i blagoslov predvodio je fra Marko Bandalo uz koncelebraciju fra Zorana Mandića.

Viki

Tijelovo 2020. godine

Blagdanom Tijelova želimo obnoviti svoju vjeru u osobu Isusa Krista, Bogočovjeka, koji je u određenom povjesnom trenutku kao jedinorođeni Sin Božji postao povjesnom osobom. Svake godine devetog četvrtka nakon Uskrsa slavi se Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove, odnosno Tijelovo, jedan od značajnijih blagdana u

katoličkoj liturgijskoj godini. Taj je blagdan bitan za Katoličku crkvu jer je riječ o Svetkovini u spomen na ustanovljenje Euharistije na Veliki četvrtak.

Obilježavanje Tijelova ima i druge motive. Naime, početkom drugog tisućljeća počela je opadati učestalost pričešćivanja. Posebnu je važnost tada dobivalo pokazivanje svete Hostije. Podizanje je postalo jedan od ključnih dijelova euharistijskog slavlja te je bilo najvažnije vidjeti podignutu Hostiju. I mi smo kao i svake godine na Tijelovo slavili sv. misu u kotorvaroškoj crkvi. Okupio se veći broj vjernika (vidjelo se da su mnogi došli iz inozemstva). Misno slavlje predvodio fra Pero Karajica ravnatelj Kruha sv. Ante u Sarajevu uz koncelebraciju župnika fra Zorana Mandića.

Taj dan imali smo i blagoslov polja i misu u Bašćini. Bašćinci su stigli, bez obzira na hladno i pomalo kišno vrijeme. Vjernici su poslije slike ostali na ručku. Takav je običaj da se „užnari“ dočekaju.

Viki

Blagoslov kapelice u Zagradu

Na Tijelovo blagoslovljena je i kapelica sv. Leopolda Bogdana Mandića u selu Zagradu. Kapelica je prvi put izgrađena zahvaljujući najviše žiteljima iz sela Zagrad. Sv. misu i blagoslov polja predvodio je fra Pero Karajica uz koncelebraciju župnika fra Zorana. Po završetku mise fra Pero je pozvao sve okupljene da krenemo s groblja prema kapeli koja se nalazi na početku sela Zagrad. Fra Pero je sve nazočne pozdravio i izrazio zahvalnost onima koji su organizirali i sudjelovali u izgradnji ove kapele koju smo povjerili zagovoru sv. Leopolda Bogdana Mandića, a kome se na poseban način molimo u mjesecu svibnju. Fra Pero je blagoslovio kapelu moleći Božji blagoslov a potom je u ime domaćina pozvao sve prisutne na druženje uz iće i piće. Svi su se rado

odazvali.

Bilo je to jako lijepo okupljanje Zagrađana i njihovih prijatelja koji su došli sa iz Zapadne Europe. Okupilo se preko 40 vjernika.

Viki

Sveti Anto u Šibovima

Tradicionalno u prvoj polovici lipnja imamo misu i blagoslov polja na groblju Šibovi-Novo selo. Na samu svetkovinu sv. Ante Fra Zoran Mandić, župnik je izrazio dobrodošlicu svim prisutnim vjernicima a u uvodu u misno slavlje molio je zajedno s narodom Božji blagoslov za polja i usjeve domaćih vjernika. U propovijedi fra Zoran se osvrnu na lik i djelo sv. Ante za koga se govorilo da ima veliko srce i dobru dušu. U njemu je bilo mjesta za velike i male ljudske radosti. Bio je spreman saslušati, savjetovati, utješiti. Rekao je da svatko od nas ima neko svoj doživljaj sv. Ante u osobnoj molitvi.

Poslije blagoslova polja i svete mise blagoslovljen je i obnovljen Dom mladih u Šibovima. Nakon toga za sve prisutne upriličen je ručak. Okupilo se preko 70 vjernika na misi i blagoslovu Doma.

Velika hvala Šibljanima, a posebno firmi Sim Technik na uloženom naporu u obnavljanju Doma mladih.

Fra Zoran Mandić

Proslava blagdana sv. Ante Padovanskoga u župama Sućuraj i Gdinj

Nakon pobožnosti Trinaest utoraka, Devetnice i Trodnevnice u župi Sućuraj na otoku Hvaru, u subotu 13. lipnja, svečano je proslavljen blagdan suzaštitnika sv. Ante Padovanskogau crkvi iz 1663. godine, koja nosi njegovo ime. Prije misnog slavlja „Život“, životopis, sv. Ante pročitali su načelnik općine Sućuraj Ivan Slavić te Tatjana Mihaljević i Dragica Vuljan.

Misno slavlje predvodio je župnik fra Stipo Marčinković. U misnom slavlju, uz brojne Sućurane, sudjelovali su i vjernici iz Bogomolja, Drvenika, Makarske i drugih mjesta. Liturgijsko pjevanje predvodio je zbor sućurajskih žena.

Fra Stipo je u propovijedi, između ostaloga, istaknuo kako je sv. Ante naveliko proučavao i iznimno dobro poznavao Bibliju - Sv. pismo, koje je bilo temelj njegove velike mudrosti, ali i istinske duhovnosti.

„Kao profesor teologije i propovjednik, s Evandeljem i križem u ruci obilazio je gradove i sela u sjevernoj Italiji i južnoj Francuskoj, nastojeći obnoviti vjerski i čudoredni život kršćana i tako se oduprijeti nauku katara, patarena i albigenza. Papa Grgur IX. nazvao ga je „Škrinjom zavjeta“, spremištem u kojem leži pohranjeno veliko svetopisamsko blago Staroga i Novoga zavjeta“.

Stoga je fra Stipo preporučio nazočnima da se potrude kako bi, ne samo svaka njihova obitelj nego i svaka osoba u obitelji imala svoju Bibliju. Naveo je primjer najnovijih obraćenja brojnih poznatih osoba - glumaca, pjevača, sportaša - u Republici Hrvatskoj i svijetu koje redom spominju

kako su se obratile tek onda kad su 'Bibliju dobile u ruke' i kad su je počele čitati i kad su o pročitanom počele razmišljati.

Nakon misnog slavlja kroz oba dijela Sućurja, kroz Gornju i Donju Bandu, prošla je tradicionalna procesija. Stijeg sv. Ante nosio je Stipe Vuljan, a kip su nosili načelnik Ivan Slavić, Ante Franičević, Ivica Marinović, Ivica Petričević i Zoran Mihaljević. Ispred kipa išla su djeca koja su bacala cvijeće. Na završetku procesije dizanjem i

spuštanjem kipa sv. Ante ispred njegove drevne crkve blagoslovljeni su sudionici blagdanskog slavlja te mjesto Sućuraj i njegovi stanovnici. Nakon toga u Crkvi je obavljen tradicionalni blagoslov djece te ljiljana i ostalog cvijeća.

Blagdan sv. Ante proslavljen je i u župi Gdinj gdje je misno slavlje i procesiju oko župne crkve sv. Jurja predvodio župnik fra Mario Divković koji, kao bosanski franjevac, boravi u Sućurju.

Stipo Marčinković

10 zanimljivosti o svetom Antunu padovanskom koje (možda) niste znali

„Ako propovijedaš Isusa, on omeštava otvrdnula srca; ako ga zazoveš, gorke ti napasti postaju slatke; ako o njemu razmišljaš, on ti srce prosvjetljuje; ako o njemu čitaš, on ti zasićuje um“, savjetovao je sveti Antun Padovanski. Upoznajte deset zanimljivosti o jednom od najdražih i najpopularnijih svetaca.

1. Nije se zvao Antun, nije se rodio u Padovi niti je bio Talijan

Rodio se u Lisabonu (Portugal), 1195. godine. Zvao se Fernando de Bulloes y Taveira de Azevedo. S 25 godina, kada je postao franjevac, odabrao je ime Antun.

2. Bio je augustinac prije nego je postao franjevac

S 15 godina pristupio je regularnim kanonicima svetog Augustina. Deset godina kasnije pristupio je Redu manje braće – franjevcima.

3. Mogao je biti mučenik

Odlučio je pristupiti franjevcima kako bi propovijedao Saracenima i bio je spremam umrijeti za Kristovu ljubav. Otišao je u Maroko, no ozbiljna bolest ga je natjerala na povratak.

4. Bio je veliki propovjednik

Imao je jasan i snažan glas, upečatljivo držanje tijela, golemo pamćenje i veliko znanje, dar prorokovanja i poseban dar činjenja čuda.

5. Prema viđenju nosi Dijete Isusa u rukama

Bio je svjedok pojave Djeteta Isusa kojeg je držao u rukama, a Crkva ga upravo tako prikazuje na slikama i kipovima.

6. Njegovo najpoznatije čudo omogućilo je da se čovjeku povrati odsječena noga

U Padovi je mladić imena Leonard u navali bijesa udario nogom vlastitu majku. Žalostan, priznao je svoj grijeh svetom Antunu koji mu je rekao: „Noga onoga koji udara svoju vlastitu majku, zasluguje biti odsječena.“ Leonard je otrčao do kuće i odsjekao si nogu. Kada je saznao za to, sveti Antun je uzeo odsječenu nogu od mladića i čudesno ju spojio s tijelom.

7. Poznaju ga kao najčudesnijeg sveca

Glas da čini nevjerojatne stvari nikada nije utihnuo, a čak je i u današnje vrijeme poznat kao najveći čudotvorac svih vremena.

8. Poznat je kao „Svetac cijelog svijeta“

Leon XII. ga je nazvao „Svecem cijelog svijeta“ zato što se na svim dijelovima svijeta može pronaći njegova slika i pobožnost. Zaštitnik je siromaha, putnika, zidara, pekara i pošte.

9. Utječu mu se u molbi za dobrog muža ili ženu

Neke osobe okreću njegovu sliku naopačke moleći ga za dobrog muža ili ženu (i ne okreću je sve do uslišanja molitve). No, to je praznovjerje i nekršćanski običaj.

10. Njegova je kanonizacija bila najbrža u povijesti

Papa Grgur IX. kanonizirao ga je za manje od godinu dana nakon njegove smrti u Pentecostesu, 30. svibnja 1232. godine. *Izvor: Aciprensa.com*

Hodočašće sv. Ivi

Unatoč lošem vremenu, kiši i pomalo nesigurnosti zbog korone, 54-ero odvažnih hodočasnika krenulo je pješice sv. Ivi u Podmilače. Hodočasnike je pratio župnik fra Zoran sa džipom, a stvari od većine hodočasnika vozio je Igor Mandušić. U pratnji naših hodočasnika bili su još i Mira, Burduš, Petar, Milkica i Niko. Na više mjesta hodočasnici su stali i zajedno sa župnikom molili Put križa, kao i molitve sv. Ivi, a imali su i ispit savjesti.

Na Sokolinama slavili smo svetu misu gdje smo imali dulji odmor i okrepnu zahvaljujući našem sugrađaninu Fikretu Tuzliću kao i Iliji Čerči Lukiću koji su nas lijepo počastili. Po jakoj kiši stigli smo u Živinice gdje nas je pićem počastila firma „Laser“ iz Zagreba, a uz dopuštenje mjesnog paroha molili smo u dvorištu pravoslavne crkve tri postaje Puta križa. Nastavili smo hodom častiti svetoga Ivu taj dan sve do Ugra, gdje nas je otvorena srca kao i svake godine dočekao g-din Tadija Šugić. Kod njega smo prespavali punog želudca i u suhom. Sutradan, u 5,30 krenuli smo put Orašća. Pored groba mjesnog sveca Jozе Furundžije (u Pougarju i jajačkom kraju poznat kao lokalni svetac) završili smo molitvom Puta križa i po jakoj kiši nastavili dalje prema tromedi gdje su nas dočekali naši domaćini g-din Ivo Čakarić načelnik općine Dobretići i fra Juro Tokalić, župnik pougarski i počastili nas grahom. Tu smo poslije ručka imali ispit savjesti pa onda polako, uz Božju pomoć, krenuli prečicom prema Svetištu. Molili smo se sv. Ivi, zahvaljivali mu za sve milosti koje nam je isprosio kod Nebeskog Oca. U popodnevним satima stigli smo u Svetište gdje nas je dočekalo

sunce ali i naš fra Vinko Marković, gvardijan u Jajcu, koji nas je blagoslovio novim hodočasničkim križom, umjetničkim djelom našeg orovljanina Marijana Miškića kojemu se iskreno zahvaljujemo. Mnogi od nas su po dolasku otišli obići kip sv. Ive, dati svoje zavjete ali i na vodu sv. Ive te uz kratki odmor dočekali smo večernju svetu misu koju je predvodio nadbiskup Vinko Puljić. Imali smo kao i do sada jednu zgradu-kuću na raspolaganju za prespavati i ranom zorom smo odmorni ustali slaveći Boga po sv. Ivi. Vidjeli smo dosta naših prijatelja, kotorvarošana ali i ljudi iz drugih strana koji su došli kao i mi sv. Ivi. Lijepo je sresti poznata lica koja nismo vidjeli od prošlogodišnjeg sv. Ive.

Na svetoj misi u 11 sati svi smo bili oduševljeni i puni zahvaljivanja sv. Ivi. Ako Bog da i dogodine nadamo se opet hodom častiti sv. Ivu u Podmilače.

Svetište sv. Ive Krstitelja u Podmilaču je najveće nemarijasko svetište u Istočnoj Europi, i jedno je od najstarijih hodočasničkih i zavjetničkih mesta u BiH. Tu se od polovice XV. stoljeća, kad je Svetište utemeljeno i sagrađena, sada obnovljena crkvica, svake se godine uoči i na spomendan sv. Ivana Krstitelja, 23. i 24. lipnja okupljaju tisuće vjernika katolika, ali i ne katolika, svečevih štovatelja i hodočasnika iz BiH, Hrvatske i drugih europskih država.

Na našem putu dugom oko 70-tak kilometara svi, uz prinesenu žrtvu, mole zagovor svetog Ive. Opće je poznato da su se po zagovoru ovog sveca događala mnoga ozdravljenja o kojima svjedoče vjernici i to ne samo katoličke već i drugih vjeroispovijesti.

Hvala svim hodočasnicima a posebno hvala vođi ovog hodočasnicičkog puta našemu Efanu koji je ozbiljno shvatio svoju dužnost i sretno doveo sv. Ivi sve nas.

Ana Pranjić (rođ. Kovačić)

Moje sjećanje

Nekoliko dana prije svetkovine sv. Ive gledali smo na programu Hrvatske televizije (HRT 3 i HRT 1) dokumentarni film o hodočašću Kotorvarošana sv. Ivi u Podmilačje. Film je snimljen 2019. Vrlo zanimljivo i dojmljivo pješačenje skupine vjernika. To me podsjetilo na hodočašća iz Podbrda u Podmilačje prije Domovinskog rata.

Odmah iza Uskrsa počnu dogovori o odlasku sv. Ivi. Organizirali bismo se u više skupina od po 10 – 20 članova: rodbina, susjedi, prijatelji – muškarci i žene ozbiljnije životne dobi, mladići i djevojke, a išli su čak i pučkoškolci. Svaka skupina bi imala vodiča. To je bio netko iskusniji tko je poznavao put te upućivao i kontrolirao mlađe da idu bez žurbe kako bi svi sretno i uspješno stigli u Podmilačje.

Putovanje bi počeli odmah iza pola noći 22.6. odnosno početkom 23.6. Išli smo preko K. Varoša i Sokolina. Prvi odmor je bio u Viševicama kod vode. U Skender Vakuf smo stigli u rano jutro. Odmor i doručak. Jeli smo ono što smo ponijeli, a i dijeli smo jedni s drugima. Tu bi stariji rekli: tko želi stići u Podmilačje morat će poljubiti Ciganku. Bilo je, onima što prvi put idu čudno, jer su kod nas tako zvali Romkinje, pa zašto je sada treba ljubiti. Iz Skendera pješačimo prema Ugru. Bilo vedro ili kišno vodu koju smo ponijeli već smo popili. Svi se obraćamo vodiču puta što ćemo bez vode, a on kaže, pa čeka vas Ciganka. Jednima smiješno, a drugima i dalje začuđujuće. No, kada smo stigli do Ciganke svi smo je ljubili. To je izvor čiste planinske vode kojemu se svatko obraduje i zahvaljuje Bogu na tom daru. Osvježimo se, napijemo, punimo boce i nastavljamo put. Nije se išlo asfaltom (i da smo htjeli tada nije bilo asfaltiranih putova – sedamdesetih godina prošlog

Fra Zoran Mandić

stoljeća). Kaldrme – prašnjavi ili blatnjavi putovi bili su nam dragi, a bila je milina ići „popriko“ preko njiva i livada (naravno, nismo pravili nered niti bilo kakvu štetu). Išli smo puni ushićenja. Hodajući smo zajedno molili, pjevali, a kad se malo umorimo počelo bi razmišljanje kamo i zašto idemo?

Kada pređemo rijeku Ugar na „gazu“ – vodič je znao gdje je plitko da se može pregaziti, počinje uzbrdica. Penjemo se uz Prisiku – najteži dio puta. Razgovorom potičemo jedni druge na izdržljivost i pomažemo jedni drugima. Svi smo već umorni. Kada pređemo ovo uzvišenje idemo do Ranča. Tu je najdulji odmor. Stanovnici Ranča su uvijek kuhali posni ručak za hodočasnike, jer ako nisi postio devet ili tri dana postiš dan uoči sv. Ive. Nakon odmora i dobre hrane lakše se diše. Nastavljamo put.

U Podmilačje smo uvijek stizali prije večernje mise – Uočnice. Obavljamo ispunjenje, molitve, obilazak Kipa i crkve sv. Ive. Ponetko to radi na koljenima. Sutradan – na sv. Ivu nakon velike mise u 11.00 vraćamo se istim putom. Sada još razdraganiji, sretniji, ispunjeniji, jer smo, kako bi mlađi danas rekli „napunili baterije“. Da, naša duša, naše srce i naš duh su bogatiji blagoslovom primljen u Svetištu. Hodočašće je kao nova krizma, novo punoljetstvo. Vraćamo pješice sretni.

Rijetko kad je bilo moguće hodočastiti sv. Ivi i vratiti se u Podbrđe bez kiše. Nevjerojatno, ali to nije nikomu smetalo. Pokisneš, ideš dalje – kiša prestane osuši se odjeća na tebi i nikomu ništa. Nitko se nije prehladio, razbolio zbog toga.

Od Domovinskog rata, živim u Hrvatskoj. Sv. Ivi smo išli – ne pješice - do ove 2020. godine kada je pandemija COVIDa-19 zaustavila naše odlaske. Ali, dat će Bog bit će opet hodočašća!

Sokoline - Pastoralno svećenstvo

Duhovna zvanja

Ono što je rečeno za župu Kotor Varoš u vezi s duhovnim zvanjima vrijedi i za Sokoline, s tom razlikom što su u Kotor Varošu u posljednje vrijeme stvoreni znatno bolji uvjeti za školovanje, te prema tome i za porast duhovnih zvanja. Ipak, gledano kroz povijest bilo je više svećenika s područja današnje sokolske župe, ali budući da su oni rođeni i živjeli kada je područje ove župe pripadalo župi Kotor, o njima je bilo govora u sklopu današnje župe Kotor Varoš te ih stoga ne spominjemo. I u posljednje vrijeme, premda postoje znatno bolji uvjeri za osnovno školovanje, malo je duhovnih zvanja s ovog područja.

1. Svećeni i redovnici

Prem a priopćenju sadašnjeg župnika fra Franje Vrgoča samo je jedan svećenik s područja sokolske župe. To je

Kljajić vlč. Marko - Rođen u Jakotini 12. rujna 1950. od oca Stipe i majke Kate rođ. Peula. Za svećenika je zaređen 1977 i sad je župnik u Petrovaradinu.

2. Redovnice

Izuzmu li se franjevci rođeni na području današnje sokolske župe dok je ona pripadala župi Kotor, a o njima je već bilo govora, onda je samo jedna sestra, prema priopćenju spomenutog župnika, rođena u ovoj župi. To je Vilus Mara s. Margaret. Rođena je na Lukama 10. lipnja 1958. godine od oca Tome i majke Jele rođ. Antunović. Pripada zajednici sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog.

VRBANJCI

Od osnutka vrbanjske župe do danas posluživala su je 24, odnosno 22 župnika, ako se uzme da su dvojica bili ovdje župnici po dvaput. Do godine

1930. bili su to redovito franjevci provincije Bosne Srebrenе, a poslije toga svjetovni svećenici Banjalučke biskupije, izuzevši kraće poratno vrijeme kada su je ponovno posluživali franjevci. Osnovne podatke o njima prikupili smo iz postojećih šematizama Bosne Srebrenе i Banjalučke biskupije, a sam redoslijed preuzeo iz imenika župnika ove župe.

Pastoralno svećenstvo

LACIĆ fra Lovro – Rođen je u Jajcu 17. prosinca 1846, gdje je i umro 3. prosinca 1886.godine. Bio je župnik od veljače 1884. do svibnja 1885.

SUBAŠIĆ fra Anto – Rođen je u Docu 21. svibnja 1841, umro u Varcar Vakufu 3. prosinca 1895. Bio je župnik od svibnja 1885. do svibnja 1889.

ČORIĆ Nikola fra Anto - Rođen u Varcar Vakufu 11. prosinca 1848, umro u Jajcu 16. svibnja 1910. Bio je župnik od svibnja 1889. do svibnja 1890.

LJUBAS fra Filip – Bio je župnik od svibnja 1890. do svibnja 1892.

BABIĆ Stjepan fra Anto - Rođen je u Docu 8. studenog, umro u Brajkovićima 18. travnja 1921. Bio je župnik od svibnja 1892. do svibnja 1893.

KREŠIĆ Anto fra Stipo – Rođen je u Livnu 20. studenog 1851. Bio je župnik od svibnja 1893. do svibnja 1894.

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlost riječi, Sarajevo, 1989., str. 176.

Moja svakodnevница u Africi

Uobičajeno je nedjeljno jutro. Ustajem ujutro u 6:00 sati izmolim molitve i doručujem. Prije sv. mise idem nahraniti živine (kokoši i zečeve). Kroz dane u tjednu hrani ih jedan domaći čovjek ali nedjeljom smo ga oslobođili te obveze da može biti sa svojima kod kuće. Dok se tako bavim životinjama (brojim jesu li sve žive i na mjestu), čujem izdaleka dječje glasice i dovikivanja. Rano ujutro, sedam sati, oni puni radosti kao da idu na nekakvu proslavu. Kad su ugledali mene dotrčaše što su brže mogli. To je ovdje uobičajeno kod djece; Čim vide sestre trče im u susret iako nas vide prvi put. Radosno me pozdravlju svojim sitnim glasicima: Good morning sister, how are you? odgovaram im istim pozdravom. Pitam ih što rade tako rano ujutro na njivi. Oni odgovaraju da skupljaju drva za vatru. Treba pripremiti ručak. Pitam ih jesu li skupili drva koliko im treba a oni žalosno slijezu ramenima. Odgovor znam: ne možemo skupiti kad ih nema. Svi skupljaju jer treba

pripremiti nedjeljni ručak. Skupili su tek koji sitnu grančicu. A to nije ni blizu dovoljnog. Ovdje drvo teško uspijeva zbog klime kakva jest. Može se vidjeti tek pokoji zasađen eukaliptus. I mi smo ga posadile, za drva. Uvijek me rastuži činjenica kako moraju skupljati drva kojih nema. I mi smo skupljali drva za vatru ali mi smo ih imali.

Okrenem se oko sebe i vidim u plantaži banana pokoje veće drvo, jer je koji dan prije naš radnik sjekao kasavu (to je biljka kojoj se korijen jede a stabljika se može koristiti za vatru), prebacim im te grane (ne grančice) preko ograda. Bili su tako sretni kao da su dobili najdražu igračku. Dan prije krčili smo nekakvu živicu (među).

Žena koja nam je pomagala isto je tako skupljala sebi grančice koje su bile suhe za vatru. Otišla je sretna jer će moći pripremiti za sebe i djecu nedjeljni ručak. Čujem viku djece s druge strane i mislim opet susjedova djeca (oni su već navikli od sestara redovito nešto dobiti za pojesti). Uzmem već uobičajenu crnu vrećicu i stavljam u nju batat (slatki krumpir), danas smo skuhale malo više da i njima možemo

dati, a i korizma je, valja misliti na druge. Mahnem im rukom da dođu. Već kako su trčali (dvoje njih) vidim da nisu naša - susjedova djeca već neka druga. Pitam ih kako se zovu jer znam da to razumiju. Zapamtila sam da se dječačić zove Adam. Nije kome je namijenjeno, već kome je suđeno. Prebacila sam im vrećicu preko ograde i oni su radosno trčali nazad jer ih je podalje čekalo još troje veće djece. Bili su tako sretni i zadovoljni. Vrećicu s batatom nosili su zajedno na ramenima kao da teži 100 kg a bilo je u njoj možda 3 kg. Veliko mi je zadovoljstvo činiti tako male radosti. Takva dječija otvorenost i radost uvijek mi uljepšaju dan. Djeca ovdje školski raspust i sve slobodno vrijeme najčešće provode u skupljanju drva i nošenju vode. Neki imaju sreću pa su im izvori blizu. Nekima su predaleko (po sat-dva hoda). Nije rijedak slučaj vidjeti djecu da na izvorima peru odjeću. Snađu se oni. Znaju da je lakše donijeti odjeću i oprati na izvoru nego toliko vode nositi kući.

Danas smo posjetile jednog starca. Jedna učiteljica nam je rekla da živi sam u maloj kućici bez ikakvog imanja i da često bude i gladan jer nema što jesti. Nije daleko od nas. Ponijele smo mu brašna da si može napraviti posho (puru - to je ovdje uobičajeno jelo). Bio je sretan kao malo dijete. Iako se riječima nismo razumjeli njegove su oči govorile: od sreće su mu se oči napunile suzama. I mi smo bile sretne. Dan nam je bio ispunjeniji. Ovo je samo dio naše svakodnevice susretanja s ljudima i djecom. Puno je takvih priča, puno je onih koji trebaju našu i vašu pomoć.

Ako želite pomoći možete to učiniti na ovaj broj i adresu s naglaskom za misiju:

Puni naziv i adresa primatelja: ŠKOLSKE SESTRE FRANEJVKE KRISTA KRALJA SAMOSTAN N A V J E Š T E N J A GOSPODINOVA AV. MARINA DRŽIĆA 31/2 10000 ZAGREB IBAN primatelja računa: HR7823400091510906327, Naziv banke primatelja: PRIVREDNA BANKA ZAGREB. Adresa banke primatelja: Radnička cesta 50. 10000 Zagreb, Swift code banke primatelja: PBZGHR2X

Svima vama želim svaki Božji blagoslov i sve vas od srca pozdravljam iz tople Ugande.

Vaša s. Ivka Lučić, misionarka

Ovdje je pandemija uvijek - pandemija siromaštva

U misiji u Ugandi, u župi Rushooka, redovnice Družbe školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina djeluju od 2018. Među njima je i rođena Kotorvarošanka s. Ivka Lučić koja nam je progovorila o aktualnoj situaciji u svojoj misiji.

Piše: Josipa Prskalo

Misionarka časna sestra Ivka Lučić je najprije napomenula kako se s pravom može reći da su one još uvijek ondje nove i da im je još puno toga novoga budući da su svoje misionarenje započele u listopadu 2018. „Tako susretanje

s nekakvim nenadanim događajima kao što je sada pandemija koronavirusa, je velika novost – kako za nas pridošle, tako i za domaće“, kazala je dodavši da se polako navikavaju i postaju ondje domaće.

Nema novčanih kazni – batine!

Uglavnom od domaćih uče kako se snaći u nenadanim prilikama. Kako naglašava, ondje su zbog njih da s njima žive i pomognu koliko mogu – i za sada im dobro ide.

„Pandemija koronavirusa ovdje je službeno započela 20. ožujka. To znači da su bile zatvorene sve škole, trgovine, granice, crkve, marketi, barovi... Zaustavljen je sav promet i javni i privatni. Mogli su se kretati samo oni kojima je to bilo nužno: policija, vojska i

a m b u l a n t n a v o z i l a s dopuštenjem. Mjere su doista bile stroge. Policija je kažnjavala svako nepropisno kretanje – njihove kazne nisu ovdje novčane, nego batinanje! Poznat nam je slučaj da je teško bolestan čovjek išao u dispanzer sa svim dokumentima od liječnika, ali za policiju to nije bilo dovoljno. Pretukli su ga“, ispričala je sestra napomenuvši kako je naredbe sprječavanja širenja virusa izdao predsjednik Yoweri Museveni, kao i mjere koje će se poduzeti za one koji ne poštju iste.

Bez škole djeca su gladna
Saznali smo kako je vijest o koronavirusu za mnoge bila šokantna. Među ljudima se u početku osjećao strah i nelagoda. Pridržavali su se mjera. S vremenom je to popustilo, te su ljudi i po cijenu života izlazili na

ulice, ili po selima tražeći hranu za preživljavanje. „Ovdje je siromaštvo veliko i bez ikakve pandemije. Ovdje je pandemija uvijek. Kad su škole zatvorene – svi učitelji su ostali bez posla i bilo kakve naknade. Za djecu koja su ostala kod kuće, to je značilo, ne samo da će biti lišeni učenja, već i da će biti gladna. U školi su imali barem po jedan obrok. To je i za roditelje predstavljalo veliki problem jer je značilo hraniti više usta. Mnogi radnici koji su radili na poljoprivrednim imanjima drugih ostali su bez posla jer su sada djeca obavljala sve poslove.

Za male poljoprivrednike također je postao veliki problem: gdje i kome prodati proizvode. Ovdje tko ima imalo zemlje uzgajao je štogod za prodati i tako preživljavati. Odjednom je sve stalo. Kad sam pitala jednog mještana kako dolaze do hrane iz trgovine, rekao je 'po skrivečki'. Trgovine su uz glavnu ulicu, a s druge strane je ulaz u kuću. Rekao mi je ako imate nekog poznatog, samo ga nazovete da vam pripremi što trebate, brzo uzmete i bježite kući. Snalazili su se kako su znali“, prepičala nam

je s. Ivka o stanju u državi čije su međunarodne granice odmah zatvorene i kontrolirane jer su mnogi – poglavito iz Tanzanije, u strahu od brzog širenja koronavirusa i velika broja umirućih, pokušali pobjeći preko granice.

Siromaštvo je mnogo širi pojam

Konstatirala je kako nisu oni ondje siromašni samo u smislu da su gladni. Siromaštvo je ondje mnogo širi pojam. Naime, mnogi (većina) nemaju osnovne uvjete za život – školovanje. Imaju tek trošne kućice od blata, a tu je naravno i nedostatak vode, higijenskih sredstava, mogućnosti liječenja...

„Ova kišna sezona je bila obilna tako da smo na kraju imali veliku poplavu. Mnogima je voda ušla u jadne kućice. Tako se naš radnik našalio kako mu je voda ušla u kuću i iznjela stvari vani. Kad smo ga pitali za jednu baku s troje unučića koja inače ima poteškoća kad je i manja kiša, rekao je: 'Mislim da je njezina kuća sada u Rubareu' – odnosno u susjednom selu od nas udaljenom 10 km. Bogu hvala nije bilo tako. Mnogima je ta kiša

razrušila kućice. Nekima pomakla s mjesta“, kazala je franjevka nadovezavši se kako im je sada već mjesec dana sušna sezona, te kako bilo kakva novonastala situacija ondje samo povećava ugroženost.

„Dajte nam Isusa“ Istaknula je kako općenito stanje prate preko interneta, te kako se uobičajeno, s v a k i h 2 0 d a n a , o g l a s i predsjednik s novim uputama: pooštravanjem ili smanjivanjem mjera. Ponekad informacije dobivaju i od mještana koji stanje prate putem radija.

„Mnogo se u mjerama s početka popustilo, ali i mnoge su još na snazi. Tako od početka u crkvama nema svetih misa. U početku smo i mi bile bez mise. Sada dva puta tjedno pozovemo svećenika u našu kapelicu. Mnogima nedostaje misno slavlje i samo čekaju trenutak kad će se crkve otvoriti. Predugo traje sve to. Postoje i molitvene skupine koje su se tjedno okupljale na klanjanja u crkvi. Tako budući da se sada ne mogu okupljati u crkvi, dođu nas moliti da ih pustimo u kapelicu kako bi se molili pred Presvetim. Jednostavno dođu s molbom: dajte nam Isusa“, posvjedočila je misionarka stanje tamošnjih vjernika koji, čini se – za razliku od nas, jače žude za Isusom i crkvom.

Također je naznačila kako su zabranjena i veća okupljanja na sprovodima. Policija nadzire koliki je broj i na kojoj su udaljenosti.

Bez otpuštanja praznih ruku Sestra Ivka je, kako je bilo i za očekivati, rekla da se ni ondje mnogi ne pridržavaju mjera jer je to u potpunosti nemoguće. „Na selima je situacija još i bolja nego u gradovima. Ovdje barem nešto

možete uzgojiti za sebe. Ali u gradu ljudi su doslovno bili zatočeni u kućama. Tamo su se mjere strože provodile. Ako je netko stigao iz grada u selo, bio je pod posebnim povećalom.

U početku smo se i mire odlučile smanjiti broj posjetitelja i komunikacije s ljudima, ali smo brzo popustile. Naime, ljudi su brzo počeli dolaziti po hrani jer su gladni. Znajući kakva je situacija, a i rječi našeg svetoga oca Franje – nismo mogle nikoga ostaviti da čeka pred vratima i otpustiti praznih ruku. Na vrijeme smo se pobrinule pribaviti dovoljno hrane da možemo dijeliti. Pretpostavile smo kakva bi situacija mogla nastati“, otkrila nam je.

Saznali smo kako je sada situacija mnogo povoljnija, iako napominje da kažu kako broj oboljelih raste. „Sada ih ima oko 700. Nije potvrđen nijedan smrtni slučaj. Dopuštena su kretanja uz nošenje maski. Javni prijevoz još je obustavljen što mnogima stvara poteškoće u preživljavanju jer od toga žive. Ovdje je veoma raširen *boda-boda* prijevoz (na motorima) i taksi. Mnogi rade skrivajući se – ljudi se bore da prežive. Za sada je stanje dobro, Bogu hvala“, kazala je na kraju misionarka Lučić preporučivši u molitve sve misionare i one kojima su poslati. „Poštovani čitatelji *Katoličkog tjednika*, preporučam u vaše molitve sve nas misionarke i misionare, kao i sve

ljudi ovdje kojima smo poslane služiti. Preporučamo se u svaki oblik pomoći i potpore i od srca zahvaljujemo za svaku vašu brigu za one koji su potrebitiji. Neka dobri Bog nagradi svakoga od vas za svako vaše dobro djelo. Neka vas prate mir i dobro“, završila je s. Ivka Lučić, misionarka u Ugandi.

Preuzeto: nedjelja.ba

Blagoslov obitelji Nekad i sad ili sjećanja na prošla vremena

Dok čekam fra Peru, Ivana Lukića (Čiviju) vani još od jutros prohladno, vjetrovito, miriše na snijeg. Koliko se vidi od oblaka koji sjede nad Sokolinama, gore je noćas snijeg poprašio. Sigurno je pokrivaо tragove od našeg boravka jučer na misi i grahu. Nezaboravan događaj. O njima će pisati ako

Bog dan ova mlađarija koja bijaše na grahu, lijep broj. Doći će im u sjećanje tek za dvadesetak godina. I meni sad naviru sjećanja. Dan je blagoslova kuća. Malo se ranije ustaje, loži vatru, umiva, doručkuje. Još ponešto treba dotjerati. Danas dolazi fratar. De odnesi te čizme i opanke što se suše oko šporeta. I hlače i veste vunom pletene. A vani snijeg, prtina. Hladno a i propadava. Cijelu noć je pomalo zasipao. Odmah po doručku počinje iščekivanje. Odoše iz sokaka. Evo svraćaju kod dida. Neće oni nama za sat vremena.

Baš kao danas. Samo se nakratko pojaviše fra Pero i Čivija i tko zna u kojem pravcu odmagliše. Izvirujem. Visoko leti

jato gusaka. Glasaju se. Na Balkanu steže pa odoše za Afriku. Baš nešto zaboravilo jadno jato pa kruže. Rasipaju se pa ponovno skupljaju. Sigurno im niknuli novi objekti pa ih zbunilo ili možda fasada na crkvi sv. Leopolda. Kažu da se ptice selice orientiraju prema objektima i pejzažu. U međuvremenu nacipah drva, ložim vatru i pišem ove retke. I ručak sam obavio. Zovu na telefon. Je li bio fratar? Čekamo ga a evo već podne. Stiči će mislim sam u sebi. Uslišani je blagoslov kada se strpljivo čeka i pojavi se fratar vidno raspoložen. Ulaze. Počinje blagoslov: „Mir kući ovoj i svima koji u njoj borave i svraćaju“. Mada smo se ovih dana viđali rukujemo se uz

IZ NAŠEG PERA

najbolje želje. Odoše dalje. Još nisu završili. Uskoro se spušta sumrak, svjetlucaju lampice. Zajednička kavica sa komšijama i dolazi smiraj. Čavrljamo. Sjeti se netko: ne nosi prokaratur torbu, nema suhog mesa. Za one mlađe da znaju o čemu se radi. Uz novčanu potporu župi i fratu bogatiji bi davali višalicu mesa koje je u ono doba već bilo dobrano nadimljena siromašniji bi dali bar višalicu. Moraju i fratri jesti.

Ponosni smo što ih imamo. I tako mi na kavi komentiramo (ne tračamo) kako

ima jedna mala orguljašica kažu Zlajina i Mirjanina što fino svira. Još ćemo se mi naslušati njezine svirke. Svaka čast! Uz ovo dvoje znam, a mogu kad je je za pohvalit i hoću. Svakako treba osokolit: bravo Ivo Bare Pejavića napravio krasne jaslice kod crkve sv. Leopolda u Zabrdju. Kaže pomogli malo i drugi. Svakako za pohvalit.

Parkiram auto kod crkve i vidim Veriće kako razvlače kablove, Igor hoda po krovu. Navečer vidimo između zvonika sjajnu zvijezdu. Bravo Verići. Na vas smo već navikli da činite sve

najbolje i svakako spomenusmo sokoljski grah, Gileta, Šepija, Zlaju, Želju i sve ostali koji potpomogoše.

Sretni smo što bijasmo svjedoci ovih događaja, što smo svi uživali i sada uz čestitke svima i poruka: „nema raja bez rodnoga kraja.“

Mato Marka Pejavića

PS Zašto Markov? Sa imenom i prezimenom Mato Kljajić ima nas 7, ili 8 svi su Pejavići. Ako ne stavite ime čaće, ne znate o kome se radi!

DJECA I MEDIJI

Leali Osmančević je magistrica komunikologije i asistentica na Odjelu za komunikologiju na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Znanstveni interesi su joj djeca i mediji, etika u medijima, humanitarne akcije i dječji domovi. Autorica je niza znanstvenih i stručnih radova te sudionica projekata vezanih uz djecu, medijski odgoj i komunikacijske vještine s djecom.

Medijski prikaz ljestvica

Što je medijima lijepo i može li se to postići u stvarnome životu?

Mediji, iako alat kojim se trebamo služiti, često kroz dvije dimenzije dobivaju ulogu nametanja ljestvica u medijima i istovremeno stvaraju plodno tlo za razvijanje stereotipa u društvu koje je prema istraživanjima, češće usmjereno na djevojke i žene nego na mladiće i muškarce. Mediji trebaju promicati estetske vrijednosti, no u digitalnom vremenu estetika u pojmu koji pozajmimo poprimila je oblik nametanja nedostignog idealnog ljestvica u stvarnome životu.

Neki od najčešćih razloga su korištenje visokorazvijenih programa za uljepšavanje i dorađivanje fotografija što

automatski navodi na zaključak da se nešto što je medijski konstruirano u području ljestvica ne može ispuniti u stvarnom svijetu. Osim spomenute mogućnosti stvaranja stereotipa, uslijed prevelike izloženosti, ali i uronjenosti u medijske sadržaje koji predstavljanju nedostiznu ljestvici i uspostavljaju pravila o lijepim muškarcima i ženama, također spadaju i manjak samopouzdanja, nesigurnost u vlastite potencijale i vrijednosti te stvaranje predrasuda prema kojima ljestvica zauzima jedan od temeljnih kriterija za procjenjivanje druge osobe, ali i istovremeno primatelje medijskih sadržaja stavlja u okvire te ih svojevrsno etiketira obilježjima kako treba izgledati

domaćica, poslovna žena, menadžer i slično što može dovesti do raslojavanja cjelokupnog društva.

Nastojanje približavanju medijske ljestvice, posebice u dječjoj i adolescentskoj dobi može dovesti i u nesigurnost prisamopredozbi, ali i demotivaciju s obzirom na to da je medijski prikaz ljestvica konstruiran i uslijed brojnih čimbenika, u cijelosti nedostiran svojoj publici. U medijskom prikazu ljestvica, neovisno o spolu djeteta, nameće se slika društva prema kojoj dijete može biti lijepo ili ružno, ovisno o trenutnim nametnutim idealima medijski ljepe osobe. Neke od najčešćih obilježja je stvaranje agende unutar koje su ljepe

djevojke one djevojke koje su vitke, bujne dugе kose, savršenih proporcija, velikih tamnih očiju dok je s muškarcima slučaj da su istesanih tijela, pomno odabranih pomodnih frizura i načelno snažnijeg spola. U svim ovim navodima ključna je jedna jedina riječ, a to je nužnost konteksta unutar kojeg procjenjujemo drugu osobu. U nastojanju dostizanja neostvarivog medijski lijepog tijela djeca su sklona podleći i jednima od najštetnijih posljedica poput problema sa spavanjem, prehranom i gubitkom samopouzdanja. Ipak,

u posljednje vrijeme pojavile su se brojne inicijative koje zagovaraju različitosti i njihovog prihvaćanju u poimanju ljepote te sve više međunarodnih kompanija usvaja koncept prikaza stvarne, nesavršene, ali prirodne žene i muškarca u svrhu približavanja različitim medijskim publikama i ostvarivanju ključne poruke svojega projekta ili kampanje.

Više o ovoj temi s primjerima i ostalim zanimljivostima za djecu i mlade možete pronaći u brošuri „Stereotipi i medijski prikazi

ljepote“. Brošura je dostupna za besplatno PDF preuzimanje preko poveznice: <http://dkmk.hr/wp-content/uploads/2016/01/Stereotipi-i-medijski-prikazi-ljepote.pdf>, a izdavač je Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu s glavnim projektom za medijsko opismenjavanje građanstva. O ostalim sadržajima i zanimljivim temama u rubrici *Djeca i mediji* čitat će u sljedećim brojevima glasnika!

Imena i imendari

Mihael

Mihael, Gabrijel i Rafael tri su biblijska anđeoska imena. Izvorna su im značenja, kako je to često u drevnim istočnim kulturama, rečenice, svojevrsne definicije nositelja imena Mihael znači Tko je kao Bog? Ga-bri-el – Bog je jak!, a Ra-fa-el - Bog iscijeljuje., liječi. Anđeli su, po katoličkom učenju osoba, od Boga stvorena bića koja uvijek gledaju lice Oca nebeskoga (Mt.18,10) te su neposredni svjedoci njegovih velikih djela i naglašuju njegovu slavu (grčki angelos, znači glasnik) Za razliku od ljudi, anđeli nisu vezani za tijelo. Oni su čisti dusi, a posjeduju veću moć nad materijalnom od čovjeka i veću sposobnost spoznaje. Nauka o anđelima (angelologija) razvrstava anđele u devet korova. Osmi su kor arkandeli i upravo među njih spadaju Mihael, Gabrijel i Rafael.

Ime Mihael pojavljuje se

u mnogo muških i ženskih izvedenica Mihael, Mihovil, Mijo, Mišo, Miško, Miha, Milivoj, Mihaela, Milka, Mihovilka, Ela,... Englezi imaju Michael i Mike; Španjolci Miguel, Nijemci: Michael i Michel. Gabrijel: Gabro, Gavro, Gago, Gajo, Gašo, Jelko, Gabrijela, Gabi, Gabika, Jela, Madžari će reći Gabor. Rafael ima i oblike Rafo, Rafaela, Elka i druge.

Anđele. Duhovna bića nije moguće naslikati. Likovna se umjetnost domišlja pa ih uobičajeno prikazuje kao lijepa bića, nalik na ljude, s krilima. Krila su tu simbol njihove pokretljivosti i nenavezanosti na vrijeme i prostor. U najranijim prikazima, iz prvih kršćanskih vremena, anđeli nemaju krila. Tu oznaku su im slikari počeli dodavati tek od četvrtog stoljeća.

Najstarije je štovanje arkandela Mihaela zabilježeno već u 4. stoljeću. Mihael je, po Bibliji, na početku Božjeg

stvaranja, vođa i pobjednik u borbi protiv pobunjenih anđela koje je predvodio Lucifer (Sotona). Prema liturgijskim tekstovima Mihael je voditelj duša u raj. Stari su ga pisci nazivali „vagatelj duša“ na posljednjem суду, a ikonografi ga slikali s vagom u ruci. Slikaju ga zatim kao „vojskovođu nebeske vojske“ s plamenim mačem ili kopljem, a u srednjem vijeku u tadašnjoj vojničkoj opremi: oklopu, kacigi, sa štitom i kopljem. Obično u žaru borbe, okružena drugim anđelima, kako pobjeđuju Sotonu (koji je često u liku zmaja ili slične rogate spodobe) i strovaljuje ga u pakao. Općenito, Mihael se štuje kao branitelj i zaštitnik vjere i Crkve. Kao svoga patrona posebno ga časte, u vezi s njegovom ulogom, vojnici i policajci, pa ljekarnici, vagari i trgovci; pekari, umirući. Njegovo je štovanje osobito rašireno u Francuskoj i Njemačkoj. Tri arkandela Mihael, Gabrijel i

Rafael imaju u kalendaru zajednički blagdan; 29. rujna imendan svih koji nose njihova imena.

Miodrag je ime načinjeno od dvaju pridjeva: mio i drag. U kalendaru ga nalazimo uz ime Placid, i to 5. listopada. Riječ je o prijevodu latinske riječi placidus

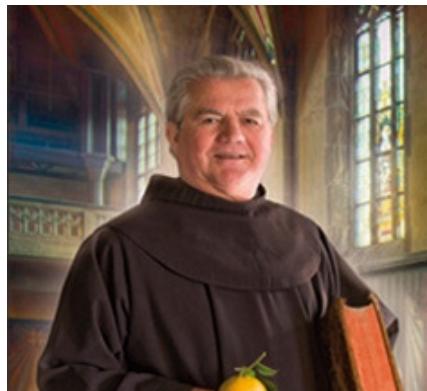
znači mio, drag, miran, blag, tih. Sveti je Placid bio benediktinac u mjestu Subiaco (istočno od Rima) učenik svetog Benedikta. Živio je u 6. stoljeću.

Nastavit će se...

ZDRAVLJE

Ljekaruša fra Jure Marčinkovića

U uvodnim napomenama Ljekaruše fra Juro je upozorio: "Kod svakog ozbiljnog simptoma bolesti treba se konzultirati s lječnikom. Lječnik, a ne vi, mora utvrditi koja je bolest posrijedi. Tek potom se možeš odlučiti za neku od prirodnih terapija. Imam mnogo lječnika pa čak i profesora medicine koji se koriste mojim receptima i traže od mene savjet. Nažalost radi zloporaba raznih šarlatana alternativna medicina je dobila negativnu oznaku!"

**Najljekovitije bilje
Koje je najljekovitije
bilje u prirodi? Bitno je pronaći
pravu biljku za određenu
bolest.**

Osobito bih naglasio aloju Millerovu, koja je jedna apoteka u malom. Imala preko 300 ljekovitih sastojaka. Treba biti

stara najmanje 6 godina, priprema se u tami i drvenim ili plastičnim pomagalima. Nažalost pripravci od aloje koji se nude na tržištu nemaju mnogo vrijednosti jer su u njima mnogi konzervansi. Ona se prije upotrebe mora svježe pripremiti.

Njoj uz rame je i konoplja indica. Zabranjena je, kako znamo, radi zloporabe, ali i interesa farmacije. Ukoliko se zlorabi: puši i sl., može biti vrlo opasna jer je i otrovna, šteti živčanom sustavu i čini ovisnim o drogama.

Biljke se beru od 11 sati prije podne do tri sata poslije podne.

Moji recepti su jednostavnji i svatko ih može koristiti uz uvjet da ih dobro prouči i da se obvezno drži upozorenja. Osobito je važno, kao što sam u knjizi naglasio da se biljke uberi u vrijeme cvjetanja, daleko od putova, po lijepom vremenu od 11 sati prije podne do tri sata poslije podne. Prije branja mora biti tri dana lijepo i sunčano vrijeme. Suše se u hladu i na propuhu, spremaju u čiste papirne vrećice i čuvaju na tamnom mjestu, daleko od vlage.

Može li lijek iz prirode biti bolji izbor od farmaceutskih lijekova?

Ako se sve tablete i pilule pokažu nekorisnima, ljekovito bilje neće zakazati, ono lječi čak i zastarjele bolesti. Lijek iz prirode može biti bolji od farmaceutskih lijekova. Ako se biljke beru i pripremaju kako sam opisao, onda njihovi pripravci nemaju negativnih i štetnih posljedica. Svaki farmaceutski lijek ima i negativne posljedice.

Misli uzrokuju bolesti

I stil života i stres i psihičko stanje i naše misli sudbonosno utječu na razvoj bolesti. Znam jednu osobu koja se cijelog života bojala gušenja u vodi. I to joj se i desilo. Ako netko umisli da ima ili da će dobiti na

određenom mjestu rak ili neku drugu bolest, za nekoliko godina ta će se bolest tu i pojaviti! Zato u mojoj knjizi često naglašavam: nema liječenja bez pravilne prehrane, mnogo svježeg voća i povrća, manje mesa, a više ribe, što manje životinjskih masti i bjelančevina, više biljnih masti i bjelančevina, osobito maslinova ulja. Uz to se treba svaki dan kretati barem pola sata, smanjiti stres na minimum i moliti se Bogu. Molitva umanjuje stres i mijenja naše misli!

Recepti za ubode kukaca

Ljeto vrijeme kada najčešće imamo slučajeve uboda pčela, osa, stršljena i drugih

kukaca. Treba izvaditi žalac! Kod uboda pčela, osa, stršljena ili nekog drugog kukca, treba izvaditi žalac, ako ga ima, i isisati krv iz ubodenog mesta. Kod alergijskih reakcija, zbog kojih može doći i do šoka cirkulacije, mora se žurno zatražiti liječnička pomoć. Osobito u slučaju uboda u usta i grlo. Preporučujem i sljedeće: Pojedi svježi luk Pojedi odmah svježi luk. Time se sprječava oteknuće u području usta, grla, ali i na drugim dijelovima tijela. Istodobno razreži glavicu luka i stavi kao oblog na ubodeno mjesto. Svakih 10 minuta zamijeni oblog novim, svježim lukom. On će izvući otrov uboda kukaca i neće biti nikakvih posljedica. Namaži se

lavandinim uljem. Ako ideš šumom i želiš se zaštитiti od napada kukaca, izmasiraj se uljem od lavande pa se oni neće ni približiti, a kamoli ubosti. Lavandino ulje je svjetložuto, ugodna mirisa, ljuta i nagorka okusa, a dobiva se iz svježih lavandinskih cvjetova.

Acetilsalicilna kiselina (aspirin, andol) Pri ubodu pčele, stršljena i slično, na mjesto uboda stavi tabletu aspirina koja je malo navlažena vodom ili slinom. Tabletu lagano tiskaj na mjesto uboda najmanje minutu-dvije i onda baci. Tako neće doći do oteklina i svrbeža i ubod će uskoro zaboraviti.

Nastavit će se..

PANDEMIJA

L. Koroman

Suvremeni svijet, uz sav napredak i modernu znanost, strahuje od mnogih stvari koje obični čovjek ne može lako shvatiti, a ni spriječiti. Uz ratove, terorizam; tu su svako malo nove vrste bolesti koje je teško kontrolirati. Tek smo se pomirili i malo zaustavili smrtnost od HIV-a, stigao nam je novi koronavirus – COVID-19. Korona virus se najprije pojavio

u Kini, u gradu Wuhanu krajem 2019., odakle se počeo širiti ostatkom svijeta. Izvan Kine zabilježeni su slučajevi zaraze korona virusom na Tajlandu, Japanu, Tajvanu, Južnoj Koreji, Filipinima, SAD-u, ali i diljem Europe, pa i kod nas u Bosni i Hercegovini. Koronavirus je virus prehlade, ali ovaj je mutirao, napada nas ulijevajući strah, a Svjetska zdravstvena organizacija proglašila je pandemiju. O težini i smrtnosti koronavirusa teško je govoriti,

jer svaki dan stižu novi podatci. Sve češće se govori o "crnom labudu" kad je riječ o gospodarskim posljedicama koronavirusa. Time se misli na potpuno neočekivan događaj koji je krajnje rijedak i malo vjerojatan, ali ima katastrofalne posljedice za gospodarstvo. Trenutno se sve češće čuju usporedbe sa svjetskom finansijskom krizom prije više od deset godina (2008.). Nadajući se da će čovječanstvo svladati ovaj virus bez većih šteta, donosimo tekst o poznatim svjetskim pandemijama. Pandemija označava širenje infekcijske bolesti - zaraze u širokim zemljopisnim regijama globalnih razmjera. Naziv pandemija je nastao iz starogrčke riječi pan "sve" i demos "narod". Nasuprot epidemije pandemije nisu lokalno ograničene. Kod životinjskih bolesti koristi se pojam panzootija.

Nastavit će se...

Europski zeleni plan - do 2050

Europski zeleni plan opisuje kako će do 2050. Europa postati prvi klimatski neutralan kontinent te kako potaknuti gospodarstvo, poboljšati zdravlje i kvalitetu života, zaštiti prirodu i pritom nikoga ne zapostaviti. Priopćenjem za tisak u Bruxelles, 11. prosinca 2019. Europska komisija je predstavila europski zeleni plan – strategiju za postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Predsjednica Ursula von der Leyen izjavila je: Europski zeleni plan naša je nova strategija rasta koja daje više nego što oduzima. U planu je opisano kako ćemo preobraziti naš način života i rada te proizvodnje i potrošnje kako bismo zdravije živjeli i inovativnije radili. Svi možemo sudjelovati u tranziciji i imati koristi od mogućnosti koje ona donosi.

Ako krenemo prvi i djelujemo brzo, pomoći ćemo našem gospodarstvu da bude svjetski predvodnik. Odlučno smo naumili u tome uspjeti zbog našeg planeta i svega života na njemu, zbog europske prirodne baštine i biološke raznolikosti, zbog naših šuma i naših mora. Kad ostatku svijeta pokažemo da je moguće biti održiv i konkurentan, moći ćemo uvjeriti druge zemlje da slijede naš primjer. Izvršni potpredsjednik Frans Timmermans dodao je: Proživljavamo klimatsku i ekološku krizu. Europski zeleni plan prilika je za poboljšanje zdravlja i dobrobiti naših građana

kroz preobrazbu našega gospodarskog modela. Razradili smo plan kako smanjiti emisije, poboljšati stanje prirodnog okoliša, zaštiti divlje životinje, stvoriti nove gospodarske mogućnosti i poboljšati kvalitetu života naših građana. U tome svi imamo važnu ulogu. Ta će preobrazba obuhvatiti sve industrije i sve zemlje. K tome, naša je odgovornost osigurati da ta tranzicija bude pravedna tranzicija i da u provedbi europskog zelenog plana nitko ne bude zanemaren. Europski zeleni plan sadržava okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. U njemu se navode potrebna ulaganja i dostupni finansijski alati i objašnjava kako osigurati pravednu i uključivu tranziciju. Europski zeleni plan obuhvaća sve gospodarske sektore, a posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija te IKT. Kako bi se politička ambicija da Europa postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. ugradila u zakonodavstvo, Komisija će u roku od 100 dana predstaviti prvi „europski propis o klimi“. Kako bi ostvarila svoje ambicije u pogledu klime i okoliša. Komisija će predstaviti i strategiju o biološkoj raznolikosti do 2030., novu industrijsku strategiju i akcijski

plan za kružno gospodarstvo, strategiju „od polja do stola“ za održivu proizvodnju hrane i prijedloge za Europu bez onečišćenja. Odmah će započeti rad na povećanju europskih ciljeva smanjenja emisija do 2030., što će nas staviti u bolji položaj za ostvarenje cilja zacrtanog za 2050...

Međuvaldine znanstveno-političke platforme o bioraznolikosti i uslugama ekosustava iskazani su u Globalnim izgledima za resurse i izvješću Europske agencije za okoliš o stanju i izgledima okoliša za 2019. Naši će prijedlozi biti utemeljeni na dokazima te ćemo ih nastojati potvrditi u opsežnim savjetovanjima. Gotovo svi Euroljani (95 %) misle da je zaštita okoliša važna, a njih 77 % smatra da zaštita okoliša može potaknuti gospodarski rast.

Rezultati istraživanja Eurobarometra o stavovima građana EU-a o okolišu potvrđuju široku javnu potporu zakonodavstvu u području okoliša na razini EU-a i ideji da EU treba financirati ekološki prihvatljive aktivnosti.

Moje putovanje u Makedoniji, Grčku i Albaniju

Nakon doručka 3.7.2019. iz Soluna odlazimo u Atenu. Nemoguće je putovati Grčkom, a ne osjetiti njihovu najbitniju turističku ponudu: mitologiju. Što bi značilo gledati Olimp, a ne sjetiti se Zeusa, Here i drugih grčkih mitoloških bogova. Olimp je dom dvanaest bogova: Zeusa (vrhovni), Here, Posjedona, Aresa, Hermesa, Hefesta, Afrodite, Atene, Apolona i Artemide. Katkada su pojedini od navedenih bogova gubili svoj položaj, a na njihova mjesta su dolazili: Dioniz, Had, Demetra, Perzefona i dr. Prema mitologiji, bogovi su stanovali u kristalnim palačama, a ulaz su bila velika vrata od oblaka. Gospodareći svijetom hrаниli su se ambrozijom i nektarom. Svake četvrte godine u čast Zusa održavane su igre. Sljednice igara s Olimpa su suvremene olimpijske igre. U Ateni su održane prve Olimpijske igre modernog doba 1896. godine ali i XXVIII. održane 2004. O grčkoj mitologiji mnogo je pisano pa čemo je mi ostaviti na miru. Olimp je i najviša planina u Grčkoj – ima 46 vrhova viših od 2 000 m, a najviši vrh Mitikas (u prijevodu znači nos) visok je 2 917 m. Nacionalni je park. Na listi svjetske baštine UNESCO-a je od 1983. Bogat je biljnim vrstama – preko 1500, a 23 su endemske. Vrh Olimpa je prvi put osvojen 2. kolovoza 1913. iako je, i prije bilo neuspjelih pokušaja.

Meteora – samostan sv. Varlaama Nezaobilazna je Meteora (grčki: Μετέωρα, lebdeće stijene ili stijene obješene o nebo). To je skupina pravoslavnih samostana

- manastira izgrađenih na visokim kamenim liticama koje poput stupova strše u nebo, pored grada Kalambakija u zapadnoj Tesaliji. U ovim vapnenačkim stijenama počeli su živjeti monasi u 11 stoljeću povlačeći se u prirodne špilje ili isklesane nastambe u molitvu, a neki su po kazni slani u taj nepristupačan prostor. U 14. stoljeću prodom otomanske vojske u Grčku ovdje dolaze monasi iz Atosa.

Akropola u Ateni

Po predaji orao je na stijene donio monaha Atanasiosa Koinovitisa, koji je 1334. utemeljio samostan Metamorphosis – Preobraženje. Pristup je bio izuzetno težak i pogibeljan. Korištene su duge ljestve od užadi, ili velike mreže kao kabine primitivnih dizala izvlačenih koloturima. U njima su se prebacivali ljudi i roba do samostanskih objekata. Bila su 23 samostana. Sad ih je šest: pet muških i jedan ženski. Mi smo posjetili samostan sv. Varlaama izgrđen 1541. na stijeni visokoj 373 m, a ukrašen 1548. Uz samostan, crkvu Svih Sveti tu je i mala vanjska kapelica. Dio samostana (stari refektorija) pretvoren je u muzej u kojem je izloženo crkveno ruho, mnogo križeva, fresaka. Freske su u samostanima radili, uglavnom, sami monasi. Kažu da se ovdje, uz mnoga rukopisna crkvenih

knjiga nalazi i biblija koju je koristio bizantski car Konstantin Porfitogenet (nama poznat po spisu „O upravljanju carstvom“, koji je namijenio svom sinu, a u njemu piše i o Hrvatima. Često ga koriste i navode u povijesnim djelima). Do ovog samostana 1922. izgrađeno je stubište, a sada je tu i mala uspinjača. Prijevoz uspinjačom je 10 eura. Nikad nitko (ni Osmanlije) nije osvojio ovaj prostor.

Na istočnoj obali poluotoka Halkidike smješten je Atos – sveti grad ili sveta gora s desetak samostana – manastira. Monaški život počeo je ovdje krajem osmog stoljeća. Nama je poznat po samostanu Hilandar, koji je obnovio knez Raške Stefan Nemanja sa sinom Savom 1198. godine, gdje je i umro 1196. Utemeljitelj je srpske dinastije Nemanjića.

*Katedrala Sv. Dionizija
Areopagite u Ateni*

Stižemo u Atenu u vrelo predvečerje. U Grčkoj su predizborne kampanje, a to izaziva i prosvjede. Zbog prosvjeda mnoge gradske ulice su blokirane. Tražeći mogući prolaz do hotela Iniohos, panoramski razgledamo grad. U Ateni je Sanja, kći mojih susjeda iz Sarajeva, pa sa suputnicama Slavicom i Lucijom provodimo večer kod Sanje, želeći saznati nešto o Ateni i Atenjanima što

nam neće reći turistički voditelj. Tu su i njezini roditelji: došli iz Sarajeva, jer je Sanjin sin diplomirao na elektrotehničkom fakultetu.

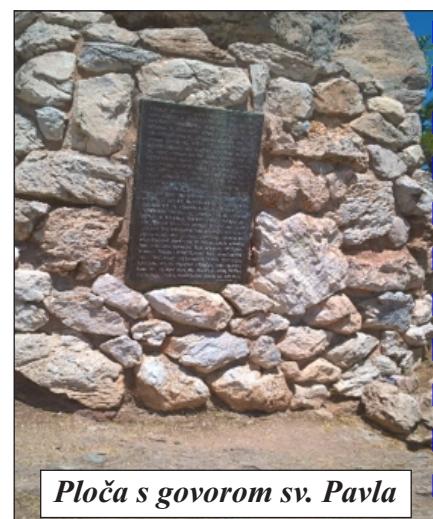
Atena ([grč.](#) Ἀθῆνα, Athēnā ili Αθήνη, Athénē) je glavni grad [Grčke](#) i jedan od najpoznatijih gradova u svijetu. Antička Atena je bila država i centar znanosti i filozofije. Dobila je ime po božici Ateni. Boginja je civilizacije, mudrosti, snage, pravednog rata, tkanja, metalurgije i obrta. Nakon doručka 4.7.2019. uz turističku voditeljicu i našeg pratitelja Dražena Marijanovića razgledamo grad. Kažu da je kolijevka zapadne civilizacije zbog kulturnih utjecaja tijekom 5. i 4. stoljeća prije [Krista](#). Iz tog razdoblja u Ateni je ostalo mnogo antičkih zgrada, umjetničkih djela itd. Najpoznatija je [Akropola](#), kao jedna od najboljih primjera klasične grčke umjetnosti i arhitekture. Atena je duga je 60 km. Ne postoji visoka gradnja – nema nebodera i tako se grad razvija prostorno. Na velikoj površini od 412 km² živi četiri milijuna stanovnika. Inače, gotovo dvije trećine Grka živi u gradovima. Grad čini 60 dijelova, koje možete doživjeti kao zasebne gradove. Kao što je [Pirej](#), koji je srastao s Atenom, a poznat je po najvećoj putničkoj luci u Europi iz koje isplovjavaju brodovi prema većini grčkih otoka, ali i dalje. Pirejska ulica u Ateni je duge i više od 8 km. Nekada je razdvajala tako što su: s jedne strane ulice živjeli bogati, a s druge siromašni. Sada je to manje vidljivo, ali može se uočiti po vilama i sl. Atenski je metro dug više od 90 km. Atena ima dva glavna gradska trga: Omoniu i Syntagmu. Omonia nije tako

privlačan i mnogi će vas Grci upozoriti da ga izbjegavate ne želite li sresti ljudi s ruba društva. No, trg Syntagma je potpuno drugačiji - srce je Atene. Na njemu se nalazi zgrada Parlamenta i brojni luksuzni hoteli te je odlično povezan sa zračnom lukom. Trg gleda na predivan botanički park s čak 25 tisuća raznih vrsta biljaka. Prava je mirna oaza usred grada. Posjetili smo i razgledali: Parlament, akademiju, sveučilište, kazalište, nacionalnu knjižnicu. U gradu je više muzeja, mi smo se zadržali u arheološkom.

Meteora - samostan Sv. Varlaama

Akropola posjećuje posjeće 13 sati zbog velikih vrućina, kako posjetitelji ne bi doživjeli zdravstvene probleme. Kamenja na stazama su nejednaka i kliska, pa je obuća vrlo bitna za obilazak Akropole. Posjetili smo i Muzej akropole, koji je utemeljen 2003., a otvoren u lipnju 2009. u naznostenosti mnogobrojnih uglednika cijelog svijeta. Arhitektonski oblik Muzeja i glavne galerije koja gleda prema Akropoli, određen je arhitekturom i dekoracijom antičkog Partenona, hrama božice Atene na Svetoj stijeni. Goleme staklene stijene propuštaju prirodno svjetlo do prizemlja. U betonskom omotaču, na svim katovima neprimjetno su uklopljeni uredi, servisni prostori i elektromehaničke instalacije. U prizemlju je stakleni pod kroz koji je moguće vidjeti arheološke iskopine ispod same građevine. Ti su nalazi odredili i oblik temelja muzeja. Partenon je u 15. stoljeću, za turske vladavine, postao džamija s dodanim minaretom na jugozapadu. Zanimljivo je da iznad Akropole ne lete ptice, a ni avioni, kažu da je to područje magnetno polje.

Ploča s govorom sv. Pavla

Potom smo potražili škrtu hladovinu u podnožju Akropole na Areopagu ili Aresovoj stijeni, (Ares – bog rata tu donosio presude), uzvišenje na kojem su se sastajali veliki umovi i raspravljalji. „Atenjani su voljeli raspravljati o svemu i svačemu“ (Dj 17:21). Sv. Pavao je došao u Atenu 50. godine. Uključio se u raspravu kako bi Atenjanima približio kršćanstvo. „Atenjani! U svemu ste, vidim nekako veoma bogoljubni. Doista prolazeći i promatrajući vaše svetinje nađoh i žrtvenik s natpisom 'Nepoznatom Bogu'. Što dakle ne poznajete, a štujete, to vam ja navješćujem... I ne obazirući se na vremena neznanja, nutka sada Bog ljude da se svi i posvuda obrate, jer ustanovi Dan u koji će suditi svijetu po pravdi, po Čovjeku kojeg odredi, pred svima ovjerovi uskrsnuvši ga od mrtvih“ (Dj 17:22-32). Atenjani su prihvatili kršćanstvo mnogo stoljeća kasnije. Na tom mjestu je, Pavlov govor Atenjanima urezan na ploču i postavljen u svibnju 2001. kada je papa Ivan Pavao II. posjetio Grčku. Ovo je bio prvi posjet jednog pape Grčkoj od raskola 1054. godine.

Nakon cijelodnevnog razgledanja Atene večer provodimo u Plaki – najstarijem dijelu grada, uz tradicionalna grčka jela i narodnu glazbu. Kušajte souvlaki – ražnjići sa tzatziki umakom; gyros - grčki kebab u lepinji; tirapitu – pita od grčkog sira i špinata. Zanimljivi slatkiši: bougats – lisnato tijesto s kremom; diples – prženo tijesto natopljeno sirupom, loukomades – krofnice s medom itd. Glazba bez plesa ne ide. Plesali su oni što su, nakon cijelodnevnog

razgledanja, po velikoj vrućini te bogate večere, imali snage za to. Poslije doručka 5.7.2019. na misi smo u katedrali sv. Dionizija. To je jedina katolička crkva u Ateni. Većina stanovnika Atene (kao i u Grčkoj) su pravoslavci. U gradu živi oko 60 tisuća katolika. Ovdje imate pravoslavnih crkvi koje će vam se jako svidjeti i osjećat ćete se ugodno u tom sakralnom prostoru u kojem nema sjedenja (u pravoslavnim crkvama nema klupa ni stolica). Nisu to prevelike građevine u kojima ćete se izgubiti, a možete posjetiti i anglikansku crkvu.

Putujemo na jug prema Peleponezu: u Korint, Mikenu i Epidaur. Homer je u Ilijadi i Odiseji opisao rat Mikenaca i Trojanaca. Kratko razgledamo korintski kanal, koji je prokopan 1882. Dug je šest km, dubok osam m, a širok 22 m. Sv. Pavao je u Korintu imao svoje prve suradnike. Tu je propovijedao gotovo dvije godine, pa je mladoj kršćanskoj zajednici Korinta, iz Efeza pisao dvije poslanice. Mi smo čitali Hvalospjev ljubavi iz prve poslanice Korinćanima. U Epidaurusu posjećujemo najveće i najakustičnije otvoreno kazalište. Moglo je primiti 12 tisuća gledatelja. Svi gledatelji su, bez problema mogli čuti glumce s podija.

Napominjemo da je na jugu Peleponeza Sparta, gdje su odgajani vojnici. Spartanci su, u njihovo vrijeme bili strah i trepet. Atena i Sparta su više puta ratovale. Na zapadnoj obali Peleponeza je Lepant, gdje se 1571. odigrala poznata pomorska bitka između Turske i kršćanskog svijeta. U bitci su sudjelovali i Hrvati u sedam galija.

Na povratku u Atenu bio je jak

pljusak, što nas je obradovao nadajući se da će temperatura malo pasti. Jaka nada, ali ništa od rashlade.

Došao dan pozdrava s Atenom i njezinom bližom i daljom okolicom. Vraćamo se prema Ohridu 6.7.2019. Usput posjećujemo Delfe – pupak, središte svijeta. Delfi ([grčki: Δελφοί](#)) su bili [starogrčko](#) svetište i proročište u [Fokidi](#) pod planinom [Parnas](#); centar grčke kulture i vjerovanja. Ovo kulturno mjesto bilo je sveto još od kasnog [mikenskog](#) doba. Od 8. st. pr. Kr. postalo je glasovito Apolonovo svetište u kojem je proročica [Pitija](#) davala dvosmislenе odgovore na pitanja koja su [države](#), gradovi ili pojedinci postavljali u vremenim okolnostima. Svi gradovi, države ovdje su imali svoje riznice. Razgledanjem muzeja moglo se osjetiti ponešto od tog davnoga bogatstva.

U Grčku, pa i u Atenu dolaze mnogi turisti kako bi se divili ostacima antičke kulture, ali i kušali grčke kulinarske specijalitete te uživali u grčkoj narodnoj glazbi. Turizam je vrlo bitan izvor zarade grčkog glavnog grada.

Nakon odmora u Ohridu mi ćemo 7.7. posjetiti Tirau.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

— Doktore, bole me leđa kad ujutro ustanem.

— Pa, ustanite popodne!??!

Ulazi Jure u trgovinu.
Prodavač: Dobar dan, izvolite!

Jure: Sendvič, molim.

— Za ovdje ili za ponijeti!

— Za ovdje, kod kuće sam na dijeti!??!

Pita učiteljica hrvatskog jezika mladog osnovnoškolaca:

— Reci ti meni, što su to prilozi?

— Prilozi su: ketchup, majoneza, luk, salata...

Vidio sam da te uhvatila policija. Što se dogodilo?

— Vozio sam presporo.

— Čekaj, misliš, išao si prebrzo?

— Ne, da sam išao prebrzo ne bi me uhvatili!??!

Kaže žena mužu:

— Moraš da doneseš odluku, biraj, ja ili fudbal!

A na to će muž:

— daj mi 90 minuta da razmislim.

Jedan crnogorac kaže drugom:
— ja sam danas RADIO !

A drugi ga odmjeri od glave do pete i reče

— a de ti je antena!!?

Prolaze Jure i Mate pokraj kafića u kojem je izbila tuča.

Kaže Mate:

— Idem vidjeti kakva je to tamo gužva.

Vrati se za nekoliko minuta razbijenog nosa, a Jure ga upita:

— I, kakva je to gužva?

Mate će:

— Ma kakvi, uopće nema gužve, odmah dođeš na red.

Slastice - Jogurt kolač s breskvama i jabukama

Isprobajte ovaj fini, voćni kolač! Jednostavan i brz za pripremu, sočan i ukusan... Puno epiteta, ali svakako zaslужenih!

Sastojci:

- 2 jaja
- 2 vanilin šećera
- 1 i 1/2 čaša šećera
- 1/2 čaše ulja
- 2 čaše glatkog brašna
- 1 prašak za puding s okusom vanilije
- 1/2 praška za pecivo
- 1 čaša tekućeg jogurta (180-200 g)
- 1 žličica limunove korice
- 300 g bresaka
- 200 g jabuka
- 1/2 žličice cimetra

Priprema:

Jabuke ogulite, očistite i narežite na manje komade. Breskve prepolovite i uklonite im koštice. Obje vrste voća ubacite u zdjelu i pomiješajte s cimetom. Ostavite sa strane.

Brašno pomiješajte s praškom za pecivo i pudingom od vanilije.

Jaja pjenasto izmutite sa šećerom i vanilin šećerom. Dodajte limunovu koricu, a zatim ulje i

jogurt. Dodajte suhe sastojke pa kratko još izmiksajte smjesu na najmanjoj brzini da se svi sastojci sjedine.

Biskvitnu smjesu izlijte u veći kalup za pečenje (25×35 cm) kojeg ste prethodno namastili i pobrašnili. Preko biskvitne smjese ravnomjerno rasporedite voće.

Kolač pecite 20-25 minuta na temperaturi od 180 °C. Čačkalicom provjerite je li pečen. Ohladite na sobnoj temperaturi, a prije posluživanja možete ga posuti s malo šećera u prahu.

Nema raja bez rodnoga kraja!